

Besluit van tot wijziging van de Wet van 30 september 2010 tot invoering van een nieuw griffierechtenstelsel in burgerlijke zaken (Reparatiewet griffierechten burgerlijke zaken) [ONTWERPTEKST ZOALS AANGEBODEN AAN DE AFDELING ADVISERING VAN DE RAAD VAN STATE]

Voorstel van wet

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is enkele wetstechnische gebreken en leemten te herstellen in de Wet griffierechten burgerlijke zaken en dat daartoe deze wet en in verband hiermee ook enkele andere wetten dienen te worden gewijzigd;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Wet griffierechten burgerlijke zaken wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid, eerste zin, wordt na 'ter terechtzitting' ingevoegd: of bij gebreke daarvan vanaf de eerste roldatum.
2. In het vierde lid wordt 'verweerder' vervangen door: belanghebbende.

B

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onder c, wordt na 'derde lid,' ingevoegd: 361, vierde lid, .
2. In het tweede lid wordt onder verlettering van onderdeel d tot en met j tot onderdeel e tot en met k, een onderdeel ingevoegd, luidende:
 - d. het indienen van een zelfstandig verzoek als bedoeld in artikel 282, vierde lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;
3. In het tweede lid, onder h (nieuw), wordt 'onder b tot en met f' vervangen door: onder b tot en met g.
4. Aan het tweede lid, onder i (nieuw), wordt aan het slot onder vervanging van de puntkomma door een komma toegevoegd: alsmede voor het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de afwijzing van deze aangifte;
5. In het tweede lid, onder j (nieuw), wordt voor 'en' ingevoegd: alsmede voor het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de afwijzing van dit verzoek,.
6. In het tweede lid, onder k (nieuw), wordt 'verzoekschriften' vervangen door: een verzoek.

C

In artikel 5, eerste lid, wordt de laatste volzin, vervangen door:

Van hem wordt een bedrag aan griffierecht geheven met betrekking tot de vordering in de oorspronkelijke zaak op basis van de tabel die als bijlage bij deze wet is gevoegd. Geen griffierecht wordt geheven van de partij die zich voegt aan de zijde van de gedaagde als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder b.

D

In artikel 6, eerste lid, wordt de zinsnede na de komma vervangen door: wordt een bedrag aan griffierecht geheven gelijk aan dat van een gedaagde in de oorspronkelijke zaak op basis van de tabel die als bijlage bij deze wet is gevoegd.

E

Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt 'verweerder' vervangen door: belanghebbende.
2. In het derde lid wordt 'verweerder' vervangen door: belanghebbende.

F

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt 'verweerder' vervangen door: belanghebbende.
2. In het vierde lid wordt 'verweerder' vervangen door: belanghebbende.

G

Aan artikel 10, tweede lid, wordt een zin toegevoegd, luidende:

In cassatie wordt het griffierecht geheven ter hoogte van de vordering van onbepaalde waarde op basis van de tabel die als bijlage bij deze wet is gevoegd.

H

Artikel 15 komt te luiden:

Artikel 15

1. Van partijen die bij dezelfde advocaat of gemachtigde verschijnen en gelijklopende conclusies nemen of gelijklopend verweer voeren, wordt slechts eenmaal een gezamenlijk griffierecht geheven. Hetzelfde geldt voor verzoekers en belanghebbenden die bij dezelfde advocaat of gemachtigde verschijnen en gelijklopende verzoekschriften of verweerschriften indienen.
2. Indien tot partijen of tot verzoekers of belanghebbenden als bedoeld in het eerste lid, zowel niet-rechtspersonen als rechtspersonen behoren, wordt het griffierecht geheven dat rechtspersonen verschuldigd zijn. Behoren tot degenen bedoeld in het eerste lid, zowel onvermogens als anderen, dan wordt het griffierecht geheven dat deze laatsten verschuldigd zijn.

I

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, onderdeel b, komt te luiden:
 - b. een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat het inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens, bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet.
2. In het derde lid wordt 'artikel 28 respectievelijk 33' vervangen door: artikel 28 of artikel 33.

J

Artikel 25 komt te luiden:

Artikel 25

1. Geen griffierecht wordt geheven voor beëdigingen die ingevolge wettelijk voorschrift plaatsvinden.
2. Voor de afgifte van afschriften van de akte van beëdiging wordt eveneens geen griffierecht geheven.

K

In artikel 26 wordt 'reizen verblijfkosten' vervangen door: reis- en verblijfkosten.

L

In artikel 29, eerste lid, wordt 'voorschotten' vervangen door: verschotten.

M

Aan artikel 30 worden twee leden toegevoegd, luidende:

4. Tegen de beslissing van het gerecht is geen hogere voorziening toegelaten.
5. Voor de indiening van het verzoekschrift, bedoeld in het derde lid, wordt geen griffierecht geheven.

N

De bijlage behorend bij de wet wordt als volgt gewijzigd:

1. De tabel, aanhef en eerste kolom, betreffende griffierechten bij de sector kanton van de rechtbank komt te luiden:

Aard c.q. hoogte van de vordering of het verzoek	Griffierecht voor rechtspersonen	Griffierecht voor niet-rechtspersonen	Griffierecht voor onvermogens
--	----------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------

Griffierechten bij de sector kanton van de rechtbank

Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek:

- van onbepaalde waarde of
 - met een bedrag van niet meer dan € 500
- Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een bedrag van meer dan € 500 en niet meer dan € 12 500
- Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een bedrag van meer dan € 12 500

2. De tabel, eerste kolom, betreffende griffierechten bij de sector civiel van de rechtbank komt te luiden:

Griffierechten bij de sector civiel van de rechtbank

Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek:

- van onbepaalde waarde of
- Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een bedrag van niet meer dan € 100 000
- Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een bedrag van meer dan € 100 000

3. De tabel, aanhef en eerste kolom, betreffende griffierechten bij de gerechtshoven komt te luiden:

Aard c.q. hoogte van de vordering of het verzoek	Griffierecht voor rechtspersonen	Griffierecht voor niet-rechtspersonen	Griffierecht voor onvermogens
--	----------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------

Griffierechten bij de gerechtshoven

Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek:

- van onbepaalde waarde of
- met een beloop van niet meer dan € 12 500

Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een beloop van meer dan € 12 500 en niet meer dan € 100 000

Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een beloop van meer dan € 100 000

4. De tabel, aanhef en eerste kolom, betreffende griffierechten bij de Hoge Raad komt te luiden:

Aard c.q. hoogte van de vordering of het verzoek	Griffierecht voor rechtspersonen	Griffierecht voor niet-rechtspersonen	Griffierecht voor onvermogens
--	----------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------

Griffierechten bij de Hoge Raad

Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek:

- van onbepaalde waarde of
- met een beloop van niet meer dan € 12 500

Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een beloop van meer dan € 12 500 en niet meer dan € 100 000

Zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een beloop van meer dan € 100 000

ARTIKEL II

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 71, vierde lid, wordt de tweede volzin vervangen door: artikel 111, tweede lid, aanhef en onderdeel k en onderdeel l, is van overeenkomstige toepassing.

B

Artikel 111, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel i wordt na 'sector kanton' ingevoegd: of zaken in kort geding.

2. Onderdeel k, aanhef, komt te luiden:

de mededeling of van gedaagde bij verschijning in de procedure griffierecht zal worden geheven en binnen welke termijn dit griffierecht betaald dient te worden. Hierbij wordt vermeld dat van een persoon die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogens wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven, heeft overgelegd:.

3. Onderdeel k, onder 2°, komt te luiden:

2°. een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens, bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;

4. In onderdeel l vervalt 'of gemachtigde' en wordt na 'conclusies nemen' ingevoegd: of gelijkkluidend verweer voeren.

C

In artikel 140 wordt onder vernummering van het tweede en derde lid tot derde en vierde lid, een lid ingevoegd, luidende:

2. Onder verschenen gedaagde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan de gedaagde die in het geding is verschenen en tijdig het griffierecht heeft voldaan.

D

In artikel 147, derde lid, eerste zin, wordt 'tweede lid' vervangen door: derde lid.

E

In artikel 254 wordt onder vernummering van het vierde lid tot vijfde lid een lid ingevoegd, luidende:

4. De artikelen 127a en 128, tweede lid en zesde lid, zijn niet van toepassing.

F

Artikel 276 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid, aanhef, komt te luiden: De oproeping bevat tevens de mededeling of voor de indiening van een verweerschrift griffierecht zal worden geheven en binnen welke termijn dit griffierecht betaald dient te worden. Hierbij wordt vermeld dat van een persoon die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overgelegd:.
2. Het tweede lid onder 2° komt te luiden:
 - 2°. een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens, bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet.
3. Na het tweede lid wordt een lid toegevoegd, luidende:
 3. Indien het een zaak betreft waarbij meerdere belanghebbenden zijn betrokken, bevat de oproeping tevens de mededeling dat van belanghebbenden die bij dezelfde advocaat verschijnen en gelijkkluidende verweerschriften indienen, op basis van artikel 15 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken slechts eenmaal een gezamenlijk griffierecht wordt geheven.

G

Artikel 282a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt 'verweerder' vervangen door: belanghebbende.
2. In het derde lid wordt 'verweerder' vervangen door: belanghebbende.

H

In artikel 411, eerste lid, komt 'met redenen omklede' te vervallen en wordt 'om in cassatie te komen' vervangen door: om verweer in cassatie te voeren of om van zijn zijde in cassatie te komen.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

ARTIKEL IV

Deze wet wordt aangehaald als: Reparatiewet griffierechten burgerlijke zaken.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Dit voorstel van wet geeft uitvoering aan een toezegging die is gedaan tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel voor de Wet griffierechten in burgerlijke zaken (Wgbz)¹. Nadat voornoemd voorstel van wet was ingediend bij de Eerste Kamer is een artikel in het Tijdschrift voor Civiele Rechtspleging verschenen van de hand van mr. Von Schmidt auf Altenstadt (TCR 2010, nr. 3, blz. 73-76), waarin is gewezen op een aantal wetstechnische gebreken en leemten van het wetsvoorstel. Toegezegd is om deze te verhelpen. Hierop wordt hieronder nader ingegaan.

In deze memorie van toelichting wordt daarnaast aandacht besteed aan de toezegging om nogmaals te kijken naar de hogere griffierechtstarieven voor rechtspersonen bij relatief kleine incassovorderingen bij de kantonrechter. Dit in verband met de zorgen die door de Eerste Kamer zijn geuit over het effect dat de hogere tarieven voor rechtspersonen in kantonzaken hebben op natuurlijke personen tegen wie een kostenveroordeling wordt uitgesproken.

Aangezien het voornaamste doel van dit wetsvoorstel is om enkele technische onzuiverheden van de Wgbz te corrigeren, worden hierna kort het doel en de belangrijkste wijzigingen ten gevolge van de inwerkingtreding op 1 november 2010 van de Wgbz in herinnering gebracht.

De Wgbz introduceert een nieuw griffierechtenstelsel voor civiele zaken met als doel een sterke vereenvoudiging van het griffierechtenstelsel door het terugbrengen van het aantal tarieven en het bieden van een eenduidige grondslag daarvoor. De voornaamste wijzigingen ten opzichte van de oude regeling van de Wet tarieven burgerlijke zaken (Wtbz), zijn:

- de vaststelling van vaste tarieven in alle zaken in plaats van de berekening van het griffierecht als percentage van de vordering of het verzoek,
- de invoering van een vast laag tarief voor personen met weinig financiële middelen, onder gelijktijdige afschaffing van de regeling inzake de indebetstelling,
- de introductie in het griffierechtenstelsel van het uitgangspunt van inning van het griffierecht aan het begin van de procedure;
- het schrappen van artikel 243 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv): de inning van de proceskostenveroordeling door de griffie.

De bestaande uitgangspunten in de Wtbz voor inning en heffing van griffierechten, zoals het ontbreken van een verweerderstarief bij kantonzaken, de verschillende tarieven die worden geheven van natuurlijke personen en rechtspersonen, het lagere tarief voor personen met weinig financiële middelen en een zekere samenhang tussen het griffierecht en het zaaksbelang, zijn in de Wgbz gehandhaafd.

2. Toezeggingen

Reparatiewerkzaamheden

In de nota naar aanleiding van het verslag inzake de Wgbz is toegezegd dat de gesignaleerde technische onzuiverheden zullen worden verholpen in een reparatiewet. Bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel heeft overleg plaatsgevonden met de Raad voor de rechtspraak om na te gaan of sinds de inwerkingtreding van de Wgbz andere wetstechnische gebreken van de Wgbz zijn geconstateerd, die hersteld dienen te worden. Daarnaast hebben enkele advocaten het ministerie rechtstreeks benaderd met suggesties voor de onderhavige reparatiewet. Waar dit aanleiding was voor aanpassingen in de wet, zijn deze meegenomen in dit wetsvoorstel. Tot slot zijn in de consultatie nog suggesties voor technische aanpassing verkregen, die grotendeels zijn overgenomen in het onderhavige wetsvoorstel. Hierop wordt onder 3. Adviezen van deze memorie nader ingegaan.

In dit voorstel worden enkele terminologische wijzigingen in de Wgbz aangebracht. Zo wordt het begrip verweerder in de artikelen 3, 8 en 9 van de Wgbz vervangen door het begrip belanghebbende, dat in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in zijn algemeenheid gehanteerd wordt in verzoekschriftprocedures in eerste aanleg en appel. Daarnaast worden enkele onjuiste verwijzingen gerepareerd. In artikel 16 Wgbz, alsook bij de wijziging van artikel 276 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv), wordt abusievelijk naar artikelleden van de Wet op de rechtsbijstand verwezen ten aanzien van de inkomensverklaring van de raad voor de rechtsbijstand die op het moment van inwerkingtreding van de Wgbz waren vervallen. Ook zullen enkele omissies worden hersteld. In artikel 15 Wgbz is bijvoorbeeld verzuimd de regeling dat één gezamenlijk griffierecht wordt geheven voor hen die bij dezelfde advocaat of gemachtigde verschijnen en gelijkluidende conclusies nemen, ook voor verzoekschriftprocedures op te nemen. Tot slot zal een enkele verschrijving hersteld worden.

¹ Kamerstukken I 2009/10, 31 758, nr. E.

Een volledig overzicht van de wijzigingen wordt hieronder gegeven in de artikelsgewijze toelichting.

Bezien tarieven bij relatief kleine incassovorderingen

Bij het opstellen van de griffierechtenregeling golden als randvoorwaarden dat de toegang tot het recht voor de burger gewaarborgd moest blijven en dat de overheidsinkomsten uit de heffing van griffierecht op peil zouden blijven met de kosten van de rechtspraak.

Door het vaststellen van een hoger tarief aan griffierecht voor rechtspersonen was het mogelijk om het tarief voor natuurlijke personen en in het bijzonder het tarief voor onvermogenen laag te houden. Tijdens de parlementaire behandeling van de Wgbz zijn echter bezwaren geuit tegen de tarieven voor rechtspersonen bij kantonzaken die hoger zijn dan de tarieven in diezelfde zaken voor natuurlijke personen. In de Eerste Kamer is erop gewezen dat het algemene uitgangspunt van het procesrecht dat de verliezende partij in de proceskosten wordt veroordeeld, tot gevolg kan hebben dat een natuurlijk persoon of onvermogenende dit hogere tarief van de rechtspersoon voor zijn rekening moet nemen. Vooral in incassozaken bij de kantonrechter waarbij een burger schuldenaar is en een onderneming de eisende partij is, komt het hogere griffierecht veelvuldig alsnog ten laste van de schuldenaar. Veel incassozaken bij de kantonrechter betreffen verstekzaken. De burger heeft een rekening openstaan bij een onderneming, maar heeft niet aan zijn betalingsverplichtingen voldaan. Hij voert geen verweer tegen de vordering, waarvan hij weet dat hij deze verschuldigd is. Er komt een verstekvonnis waarbij de burger in de proceskosten wordt veroordeeld, waaronder ook het hogere griffierecht voor rechtspersonen is begrepen. In de Eerste Kamer was de zorg dat de burger die reeds in de financiële problemen zit, hiermee zijn schuldenlast aanzienlijk ziet toenemen, doordat hij ook het hogere griffierecht voor rechtspersonen dient te vergoeden aan zijn schuldeiser.

De Eerste Kamer heeft gelet hierop verzocht om nog eens te kijken naar het tarief voor rechtspersonen bij in het bijzonder de relatief kleine incassovorderingen en dit mee te nemen bij de reparatiewet, hetgeen is toegezegd. Naar aanleiding van de toezegging zijn de volgende mogelijkheden overwogen:

- a. de mogelijkheid om de proceskostenveroordeling voor natuurlijke personen in incassozaken te beperken;
- b. de mogelijkheid voor het opnemen van een tussentarief voor vorderingen tussen de 500 euro en 1 500 euro;
- c. de mogelijkheid om de tarieven voor rechtspersonen voor kleine vorderingen bij de kantonrechter aan te passen.

Ad a

Ten aanzien van de mogelijkheid om de effecten voor de schuldenaar van de proceskostenveroordeling in incassozaken te verzachten door deze kosten standaard te beperken, is besloten dat deze optie vooralsnog niet opportuun is. Er zou afgeweken moeten worden van het algemene uitgangspunt in het burgerlijk procesrecht dat de verliezende partij de proceskosten draagt. Een afwijking van dit algemene uitgangspunt valt niet te rechtvaardigen voor incassozaken. Een schuldeiser zal meestal eerst alle buitengerechtelijke middelen aanwenden om betaling van zijn vordering te verkrijgen. Eerst als blijkt dat het verkrijgen van betaling buiten rechte niet mogelijk is, zal hij een beroep doen op de rechter om een executoriale titel te verkrijgen om zijn vordering alsnog te kunnen innen. Aan de gerechtelijke procedure is derhalve in bijna alle gevallen al een incassotraject voorafgegaan, waarbij de schuldeiser de schuldenaar aanmaningen heeft gestuurd of telefonisch heeft gesommeerd tot betaling. Ook wordt in veel incassozaken de schuldenaar een betalingsregeling aangeboden om zo tot inning van de openstaande vordering in termijnen te komen. Het zou niet redelijk zijn om de schuldeiser die al gedurende lange tijd betaling van zijn vordering probeert te verkrijgen en hiervoor kosten maakt, de mogelijkheid te ontnemen om het door hem voldane griffierecht te verhalen op de schuldeiser.

Het (deels) voor eigen rekening laten van het griffierecht voor de schuldeiser zou enkel redelijk kunnen zijn in die gevallen dat de schuldeiser niet eerst een buitengerechtelijk incassotraject heeft doorlopen of zijn administratie niet op orde heeft waardoor voor de schuldenaar onduidelijk is van welke schuld de schuldeiser betaling vraagt. Dit wil in de praktijk nog wel eens voorkomen, vooral bij bedrijven die zich als nieuwe deelnemers op relatief nieuwe markten, zoals de telecommarkt, begeven. Indien de schuldeiser de schuldenaar onvoldoende mogelijkheden heeft geboden om voorafgaand aan de gerechtelijke procedure zijn schuld, al dan niet in termijnen, te voldoen, kan compensatie van proceskosten plaatsvinden. De rechter heeft op grond van artikel 237 Rv de mogelijkheid om de proceskosten, waaronder de griffierechten, te compenseren. De rechter kan eveneens de proceskosten compenseren in het geval de schuldeiser en schuldenaar een betalingsregeling zijn overeengekomen en de schuldeiser enkel een gerechtelijke procedure start om een executoriale titel te verkrijgen, bij wijze van stok achter de deur. Ook dan kan de rechter van oordeel zijn dat de eiser nodeloos een incassoprocedure is gestart en om die reden het door hem betaalde griffierecht voor eigen rekening laten.

Voorts is van belang het voorstel van wet voor kostendekkende griffierechten in het civiele- en bestuursrecht, zoals aangekondigd in het regeerakkoord, dat op dit moment ter advisering voorligt

aan de Afdeling advisering van de Raad van State. In dit wetsvoorstel worden vijf verschillende categorieën tarieven geïntroduceerd voor de heffing van griffierecht. Het betreft een tarief voor eiser, gedaagde en een afzonderlijk tarief voor personen met een midden inkomen, minvermogen en onvermogen. Gelet op de grote verscheidenheid in griffierechtstarieven die met dit wetsvoorstel zal ontstaan, is besloten om alsnog een hardheidsclausule in de wet op te nemen op grond waarvan de proceskostenveroordeling kan worden beperkt. In dit wetsvoorstel wordt in artikel 237 Rv een vijfde lid toegevoegd op grond waarvan de rechter kan bepalen dat het griffierecht van de in het gelijk gestelde partij, dat in het kader van de proceskostenveroordeling betaald moet worden door de in het ongelijk gestelde partij, niet hoger is dan het griffierecht dat van deze laatste partij is geheven. Betreft het een zaak bij de kantonrechter, waarin de gedaagde geen griffierecht betaalt, dan kan de in het ongelijk gestelde gedaagde worden veroordeeld tot betaling van het griffierecht van eiser tot maximaal het bedrag van het griffierecht dat gedaagde verschuldigd zou zijn geweest als hij eiser was geweest. De rechter kan besluiten tot een dergelijke, niet volledige vergoeding van de proceskosten van de in het gelijk gestelde partij, indien hij van oordeel is dat veroordeling tot betaling van het volledige griffierecht, gelet op de proceshouding van de in het gelijk gestelde partij, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard. Het gaat erom dat de afweging tussen de proceshouding van de in het gelijk gestelde partij tegenover de financiële positie van de in het ongelijk gestelde partij tot de conclusie leidt dat laatstgenoemde niet tot betaling van hogere griffierechten van haar wederpartij veroordeeld kan worden dan die zij zelf betaald heeft of zou hebben. Tot de 'proceshouding' behoort ook het instellen van de procedure. Een voorbeeld van een dergelijke proceshouding is het rauwelijks dagvaarden. Op deze wijze wordt de machtspositie van een financieel krachtiger partij gematigd en wordt misbruik van die positie zoveel mogelijk voorkomen. De rechter kan deze hardheidsclausule toepassen in elk geval waarin er sprake is van ongelijkheid tussen de griffierechten van de partijen en waarbij de in het ongelijk gestelde partij lagere griffierechten heeft of zou hebben betaald dan de in het gelijk gestelde partij.

Ad b en c

De mogelijkheden voor wijziging van de griffierechtstarieven zoals opgenomen in optie b en c worden hierna gezamenlijk besproken.

De Wgbz-tarieven gelden per 1 november 2010. Deze tarieven zijn bij ministeriële regeling van 8 december 2010² geïndexeerd, waardoor per 1 januari 2011 andere tarieven voor de heffing van griffierecht zijn gaan gelden.

Per 1 juli 2011 is de Wet Evaluatie modernisering rechterlijke organisatie³ (hierna: Evaluatiewet) in werking getreden, waarin de griffierechtstarieven opnieuw zijn aangepast. De Evaluatiewet heeft een verhoging van de competentiegrens van de kantonrechter van 5 000 euro naar 25 000 euro tot gevolg. Daarnaast zijn ook zaken betreffende consumentenkrediet tot een bedrag van 40 000 euro en zaken betreffende consumentenkoop toegevoegd aan de competentie van de kantonrechter. Bij de totstandkoming van deze wet is opnieuw gekeken naar de wenselijkheid van de regels in de kantonrechtspraak, waaronder de vrijstelling van gedaagde van de heffing van griffierechten. Geoordeeld werd dat deze vrijstelling, ook na verhoging van de competentiegrens, gehandhaafd diende te worden om het laagdrempelige karakter van de procedure bij de kantonrechter te behouden⁴. Dit betekent dat voor vorderingen met een financieel belang tussen de 5 000 euro en 25 000 euro evenmin een gedaagdentarief zal worden geheven. Ter compensatie van dit verlies aan inkomsten zijn de tarieven in de sector civiel enigszins verhoogd. Daarmee kan de verhoging van de competentiegrens van de kantonrechter budgetneutraal worden ingevoerd.

Voorts is van belang het reeds hiervoor genoemde voorstel van wet voor kostendekkende griffierechten in het civiele- en bestuursrecht. Gestreefd wordt naar inwerkingtreding van dit wetsvoorstel per 1 juli 2012. Hierin wordt onder meer een nieuwe categorie van zaken geïntroduceerd met een zaaksbelang tussen de 500 en 5000 euro met een bijbehorend tussentarief aan griffierechten juist met het oog op de grote hoeveelheid incassozaken in deze categorie. Ook wordt voorgesteld om het onderscheid tussen natuurlijke personen en rechtspersonen ter zake de heffing van griffierechten te laten vervallen. Daardoor hebben individuele schuldenaren niet langer nadeel van het feit dat hun schuldeiser een rechtspersoon is.

Gelet op de recente en in voorbereiding zijnde wijzigingen van de griffierechtstarieven wordt in dit voorstel afgezien van het wijzigen van het griffierecht tarief bij de sector kanton van de rechtbank. Een tijdelijke wijziging van de tarieven zoals opgenomen in optie b of c, in afwachting van een nieuwe griffierechtenwet, wordt vanuit het oogpunt van rechtszekerheid en transparantie van het rechtssysteem onwenselijk geacht. Bovendien heeft de Raad voor de rechtspraak aangegeven dat het automatiseringstechnisch niet goed mogelijk is om op korte termijn een nieuw tarief aan griffierechten in te voeren. Voor een dergelijke wijziging in het automatiseringssysteem is ten minste een jaar tijd nodig.

² Regeling indexering griffierechten burgerlijke zaken 2010, Stcrt. 2010, 20111.

³ Staatsblad 2011, 255 en 256.

⁴ Kamerstukken II 2008/09, 32 021, nr. 3, blz. 18.

3. Adviezen

In het kader van de bij de totstandkoming van een wetsvoorstel gebruikelijke consultatieronde zijn adviezen verkregen van de Raad voor de rechtspraak (Rvdr) en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR). In deze adviezen wordt het belang van de reparatiewet onderschreven. Zo merkt de NVvR op dat de wijziging van artikel 4 Wgbz inzake de doorwerking in hoger beroep en cassatie van de wettelijke vrijstelling van griffierecht bij eigen aangifte faillissement en verzoeken tot toelating tot de WSNP een bruikbare oplossing geeft voor een kwestie waarover in de praktijk onduidelijkheid bestond.

De Rvdr stelt vast ten aanzien van de tabel behorende bij de Wgbz dat in de kolom waarin de aard c.q. hoogte van de vordering is opgenomen, de woorden 'in hoofdsom' zijn geschrapt. Hij geeft de aanbeveling om in de toelichting te verduidelijken wat tot de vordering behoort. Naar aanleiding hiervan is in de artikelsgewijze toelichting opgemerkt dat onder 'vordering' in de eerste kolom van de tabel dient te worden verstaan de geldvordering inclusief de gevorderde incassokosten en wettelijke rente tot aan de dag van dagvaarding. Daarnaast verzoekt de Rvdr om opnieuw een grondslag in de wet op te nemen voor terugvordering van door de rechtbank voorgesloten advertentie- en exploitkosten, omdat deze grondslag door schrapping van artikel 243 Rv in de Wgbz is komen te vervallen. Met de inwerkingtreding van de Wgbz is echter de griffie van de rechtbank niet langer belast met de inning en verrekening van de proceskostenveroordeling voor onvermogenen, zoals voorheen opgenomen in artikel 243 Rv. Op basis van artikel 40 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000⁵ wordt in het kader van rechtsbijstand 75% van het bedrag, dat deurwaarders volgens het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders zouden hebben mogen berekenen, aan exploitkosten door het Rijk vergoed. Hieronder zijn de kosten van het exploit van dagvaarding begrepen, waarnaar voorheen artikel 243 Rv in het kader van deurwaarderskosten verwees. De opdrachtgever, oftewel de onvermogen, dient de door de deurwaarder in rekening gebrachte verschotten (zoals uittrekselkosten of kosten voor een aangetekende zending als bedoeld in artikel 55 Rv) zelf te voldoen. De deurwaarder kan zijn vordering ter zake de exploitkosten, zoals voornoemd, bij de griffie indienen. Zoals gezegd, worden deze kosten door het Rijk voor 75% aan de deurwaarder vergoed. In geval de gedaagde wordt veroordeeld in de proceskosten van de onvermogen, waaronder de exploitkosten van de deurwaarder, dient de gedaagde de volledige exploitkosten, dat wil zeggen 100% van de exploitkosten, aan de onvermogen te voldoen. Laatstgenoemde, of namens hem zijn advocaat of de door hem ingeschakelde deurwaarder, dient op zijn beurt het reeds vergoede bedrag van 75% van de exploitkosten aan de griffie terug te betalen en de overige 25% aan de deurwaarder af te dragen. Ditzelfde geldt voor de advertentiekosten die op basis van artikel 41 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 in beginsel volledig door het Rijk worden vergoed en evenmin door de griffie verrekend hoeven te worden. Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat voor de betaling van de kosten, zoals vermeld in artikel 40, tweede lid, en artikel 41, tweede lid, van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000, de griffie zal worden aangewezen als uitbetalende instantie bij een thans in voorbereiding zijnde ministeriële regeling.

Ook is het voorontwerp voor publieke consultatie op de website www.internetconsultatie.nl geplaatst. Naar aanleiding hiervan zijn twee reacties ontvangen. De gezamenlijke reactie van drie cassatieadvocaten bij Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn met vijf voorstellen tot wijziging van de Wgbz zijn overgenomen, waaronder wijziging van artikel 10, tweede lid, Wgbz inzake de hoogte van het griffierecht in cassatieberoep in onteigeningszaken. Ook de voorgestelde aanpassingen van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) zijn grotendeels overgenomen. De KBvG verzoekt tot slot om te verduidelijken wat de processuele consequenties in appel en in cassatie zijn, in het bijzonder met het oog op de juiste aanzegging in de dagvaarding in beroep en cassatie. In dat kader wordt opgemerkt dat de processuele consequenties in hoger beroep volgen uit de schakelbepaling van artikel 353 Rv, waarmee artikel 139 Rv ook in hoger beroep toepassing vindt. In de appeldagvaarding dient derhalve, kortgezegd, aangezegd te worden dat indien de gedaagde niet tijdig in het geding verschijnt (doordat hij verzuimt om advocaat te stellen) of het griffierecht niet tijdig heeft voldaan, verstek tegen hem wordt verleend.

In cassatie volgen de processuele consequenties uit artikel 411, eerste lid, Rv: (kortgezegd) indien de verweerder niet tijdig zijn conclusie van antwoord neemt en deze kan hij eerst nemen nadat hij het verschuldigde griffierecht heeft voldaan, vervalt zijn recht om verweer in cassatie te voeren of om van zijn zijde in cassatie te komen. Artikel 139 Rv (verstek) vindt geen overeenkomstige toepassing in cassatie, nu artikel 411, eerste lid, een afwijkende bepaling geeft voor het cassatieberoep. In de cassatiedagvaarding behoeft derhalve niet aangezegd te worden dat bij niet tijdige betaling van het griffierecht verstek zal worden verleend.

4. Administratieve lasten, financiële effecten voor de begroting en overgangsrecht

Er zijn geen administratieve lasten voor instellingen en burgers en geen financiële effecten voor de

⁵ Staatsblad 1999, 580.

begroting, aangezien met dit wetsvoorstel slechts wordt voorzien in het herstel van wetstechnische gebreken en leemten alsmede in de aanbrenging van andere wijzigingen van ondergeschikte aard in de Wgbz. Gelet op het doel van dit wetsvoorstel is geen overgangsbepaling opgenomen. De wetswijziging heeft derhalve onmiddellijke werking.

Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdelen A, E en F

Deze onderdelen strekken tot het herstel van terminologie: in een verzoekschriftprocedure spreekt men in plaats van de verweerder van de belanghebbende.

De wijziging in artikel 3, derde lid, Wgbz betreft een redactionele wijziging.

Onderdeel B

In artikel 4 van de Wgbz is de vrijstelling van artikel 15, tweede lid, Wtbz overgenomen. De vrijstelling is evenwel anders geformuleerd, omdat in de Wgbz het beginsel van heffing van het griffierecht aan het begin van de procedure is geïntroduceerd. Daarmee koppelt de Wgbz de heffing van griffierechten aan de handelingen waarmee men in het geding komt, bijvoorbeeld de indiening van een verzoekschrift of verweerschrift. In artikel 4, tweede lid, onder (nieuw) i en j, is bepaald dat geen griffierecht wordt geheven voor het doen van een eigen aangifte tot faillietverklaring respectievelijk voor de indiening van een verzoekschrift tot het van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen. In de Wtbz werd bepaald dat geen griffierecht wordt geheven voor de behandeling van de aangifte voor eigen faillissement of van een verzoekschrift tot het van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen. Daarmee vielen ook de behandeling van het rechtsmiddel tegen de afwijzing van de oorspronkelijke aangifte of het oorspronkelijke verzoek in hoger beroep en cassatie onder de vrijstelling. Het tweede lid, onder i en j, van artikel 4 Wgbz dekte daarom niet volledig de lading van de uit artikel 15, tweede lid, Wtbz overgenomen vrijstelling. Voorgesteld wordt daarom om de vrijstelling in artikel 4 Wgbz, tweede lid, onder i en j, aan te vullen met de bepaling dat deze ook geldt voor het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de afwijzing van de eigen aangifte tot faillietverklaring alsook voor het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de afwijzing van het verzoek tot het van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen.

In artikel 4, tweede lid, onder (nieuw) k Wgbz, is de vrijstelling van griffierecht van artikel 10, tweede lid, Wtbz ongewijzigd overgenomen inzake de indiening van verzoekschriften tot rangschikking. Uit overleg met de Raad voor de rechtspraak is evenwel gebleken dat in de praktijk onduidelijkheid bestaat over wat met verzoekschriften tot rangschikking wordt bedoeld. Allereerst is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de redactie van deze bepaling te verbeteren door te verwijzen naar een verzoek tot rangschikking. Met dit verzoek wordt bedoeld het verzoek om een vordering aan te melden of in te dienen met het doel deze te doen rangschikken of de voorrang ten opzichte van andere vorderingen vast te stellen. Voorbeelden van een dergelijk verzoek zijn de indiening van een vordering als bedoeld in artikel 482, tweede lid, Rv of het verzoek als bedoeld in artikel 4:223, tweede lid, BW. Tot slot zijn volledigheidshalve onder de vrijstelling van artikel 4 ook expliciet het incidenteel beroep tegen beschikkingen (tweede lid, onder c) en het zelfstandig verzoek in de verzoekschriftprocedure (tweede lid, onder (nieuw) d) opgenomen.

Onderdeel C

In artikel 5 van de Wgbz wordt de hoogte van het griffierecht bepaald voor een vordering tot voeging of tussenkomst, als bedoeld in artikel 217 Rv, alsook wanneer deze verschuldigd is. In de huidige tekst van artikel 5 wordt voor het vaststellen van het verschuldigde griffierecht verwezen naar het griffierecht dat wordt geheven van de eiser in de oorspronkelijke zaak. Abusievelijk is in deze bepaling geen rekening gehouden met het onderscheid in tarieven tussen rechtspersonen en natuurlijke personen c.q. niet-rechtspersonen. Een verwijzing naar de eiser in de oorspronkelijke zaak suggereert dat de partij die zich voegt of tussenkomst verzoekt automatisch hetzelfde griffierecht is verschuldigd als de eiser in de zaak, ongeacht of deze eiser net als de voegende of tussenkomende partij een natuurlijk persoon/niet-rechtspersoon of rechtspersoon is. Dit is uiteraard nimmer de bedoeling geweest. Bij de wijziging van de laatste zin van het eerste lid van dit artikel wordt daarom niet langer verwezen naar de eiser in de oorspronkelijke zaak maar wordt ter bepaling van de hoogte van het verschuldigde griffierecht verwezen naar de vordering in de oorspronkelijke zaak op basis van de tabel die als bijlage bij de wet is gevoegd. Hiermee is duidelijk dat de partij die een vordering tot voeging of tussenkomst instelt, afhankelijk van de vraag of deze partij een rechtspersoon of natuurlijk persoon/niet-

rechtspersoon dan wel onvermogene is, het bijbehorende griffierecht dat in de tabel is opgenomen is verschuldigd voor de desbetreffende zaakscategorie waarin de vordering in de oorspronkelijk zaak valt.

Daarnaast wordt in de wet geen onderscheid gemaakt in de hoogte van het verschuldigde griffierecht tussen een partij die zich voegt aan de zijde van de eiser en een partij die zich voegt aan de zijde van de gedaagde. In de meeste zaken zal dit onderscheid niet van belang zijn, omdat het griffierecht dat wordt geheven van de eiser gelijk is aan dat van de gedaagde. Dit onderscheid is echter wel van belang bij kanton- en pachtzaken waarin de gedaagde is vrijgesteld van de voldoening van griffierechten. In het eerste lid van artikel 5 is daarom voorgesteld om voor die groep gedaagden een uitzondering op te nemen.

Onderdeel D

In artikel 6 Wgbz is verduidelijkt, evenals in artikel 5 hierboven, dat van een derde die overeenkomstig artikel 118 Rv als partij in het geding wordt opgeroepen en naar aanleiding daarvan verschijnt, een gelijk bedrag aan griffierecht wordt geheven als van een gedaagde in de oorspronkelijke zaak. Om te verduidelijken dat de derde het griffierecht verschuldigd is conform de op hem van toepassing zijnde categorie, afhankelijk van zijn hoedanigheid als niet-rechtspersoon of rechtspersoon of eventuele onvermogenheid, wordt thans in deze bepaling verwezen naar de tabel die als bijlage bij de wet is gevoegd.

Onderdeel G

In artikel 10, tweede lid, Wgbz is de bepaling van artikel 2, vierde lid, Wtbz overgenomen. De verwijzing naar de som die in de dagvaarding als schadeloosstelling wordt aangeboden om de hoogte van het griffierecht vast te stellen, gold echter alleen voor de procedure bij de rechtbank en niet voor de procedure in cassatie. In cassatie werd voor de hoogte van het griffierecht aangesloten bij het griffierecht dat werd geheven voor een vordering of verzoek van onbepaalde waarde. Het tweede lid van artikel 10 is daarom aangevuld met een zin van deze strekking.

Onderdeel H

Artikel 15 Wgbz heeft op drie punten aanvulling. In de eerste plaats dient de regeling in het eerste lid, dat van diegenen die bij dezelfde advocaat of gemachtigde verschijnen en gelijklopende conclusies nemen slechts eenmaal een gezamenlijk griffierecht wordt geheven, ook te gelden voor verzoekschriftprocedures. Doordat in het eerste lid nu enkel naar partijen en conclusies wordt verwezen, termen die naar de dagvaardingsprocedure verwijzen, lijkt deze bepaling enkel voor dagvaardingsprocedures bestemd te zijn. Voorgesteld wordt daarom het eerste lid aan te vullen met de bepaling dat hetzelfde geldt voor verzoekers en belanghebbenden die bij dezelfde advocaat of gemachtigde verschijnen en gelijklopende verzoekschriften of verweerschriften indienen. Daarnaast is de eerste zin van het eerste lid aangevuld met de woorden 'of gelijklopend verweer voeren' om te verduidelijken dat deze regeling ook geldt voor de kort geding procedure. Volledigheidshalve wordt hierbij opgemerkt dat de regeling ook geldt voor diegenen die samen, zonder advocaat of gemachtigde, procederen. In dat geval zal één van hen als gemachtigde aangewezen moeten worden om namens de anderen het verweer te voeren of processtukken in te dienen. In het tweede lid van artikel 15 wordt ten aanzien van de hoogte van het verschuldigde, gezamenlijke griffierecht gespecificeerd dat indien tot diegenen die gezamenlijk procederen zowel niet-rechtspersonen als rechtspersonen behoren, het hoogste tarief, te weten dat van rechtspersonen, verschuldigd is. Ook in deze bepaling is expliciet de verwijzing opgenomen naar de verzoeker en belanghebbende in de verzoekschriftprocedure voor wie dit onderscheid, hoewel in mindere mate, ook van belang is. Daarnaast is deze bepaling aangevuld door te expliciteren dat indien tot diegenen die gezamenlijk procederen zowel onvermogenen als anderen behoren, ook hier het hoger tarief van deze laatsten verschuldigd is.

Onderdeel I

Abusievelijk wordt in artikel 16, eerste lid, onderdeel b, Wgbz naar artikel 1, onder b, en artikel 35, derde en vierde lid, van de Wet op de rechtsbijstand verwezen. Dat moet artikel 7, derde lid, onderdeel e, respectievelijk het tweede lid van artikel 35 van de Wet op de rechtsbijstand zijn. De voorgestelde wijziging van het derde lid van artikel 16 betreft eveneens een redactionele verbetering.

Onderdeel J

Het eerste lid, onder b, van artikel 25 waarin is geregeld dat geen griffierecht wordt geheven voor de akte van bewaargeving der registers van de burgerlijke stand, komt te vervallen.

Aan de taak van de griffiers tot het bewaren van de overgebrachte registers en bescheiden van de burgerlijke stand kwam bij besluit van 24 augustus 1989 (Stb. 1989, 351) met ingang van 1 januari 1990 reeds een einde. Bij genoemd besluit werd het Besluit burgerlijke stand van 1969 gewijzigd in die zin dat overbrenging van de dubbele registers en de daarbij behorende bescheiden dient te geschieden aan de centrale bewaarplaats die destijds te Schaarsbergen was gevestigd. Vanaf 1 juli 2000 dienen de dubbele akten en de tekst van de latere vermeldingen te worden toegezonden aan de Centrale Justitiële Documentatie in Almelo. Na toezending van voornoemde akten aan de centrale bewaarplaats wordt thans een bewijs van ontvangst verkregen. De griffiers hebben hierin dus geen taak meer, zodat de bepalingen vervallen.

Onderdeel K en L

De voorgestelde wijziging van zowel artikel 26 als artikel 29 Wgbz behelst een redactionele verbetering.

Onderdeel M

Ter verduidelijking zijn in artikel 30, vierde en vijfde lid, de bepalingen van artikel 29, tweede en derde lid, overgenomen.

Onderdeel N

De tabel, die als bijlage bij de Wgbz is gevoegd, wordt gewijzigd. Er is sprake van een redactionele verbetering: de woorden 'in hoofdsom' zijn geschrapt in de eerste kolom van de tabel.

Een vordering is namelijk niets anders dan de gevorderde hoofdsom oftewel het bedrag van de geldvordering inclusief de gevorderde vergoeding van de gemaakte incassokosten en de ten tijde van de dagvaarding reeds vervallen rente.

Daarnaast is gekozen voor een terminologische verbetering door niet langer te verwijzen naar een griffierecht voor natuurlijke personen naast een griffierecht voor rechtspersonen en een griffierecht voor onvermogenen, maar in plaats daarvan naar een griffierecht voor niet-rechtspersonen.

Met de voorgestelde wijziging van natuurlijke personen in niet-rechtspersonen wordt het probleem verholpen dat de tabel voor vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen en maatschappen geen duidelijkheid verschaft over het door hen verschuldigde griffierecht, aangezien zij zonder rechtspersoonlijkheid niet als rechtspersonen zijn aan te merken en evenmin als natuurlijke personen. Helder is nu dat zij het griffierecht voor niet-rechtspersonen, in de desbetreffende zaakscategorie, verschuldigd zijn.

Verder vloeien de wijzigingen in de tabel voort uit de verhoging van de competentiegrens van de kantonrechter van € 5000 naar € 25 000, alsmede het toevoegen van de zaken betreffende consumentenkoop en consumentenkredietzaken tot een bedrag van € 40 000 aan de competentie van de kantonrechter. De tabel zoals die gewijzigd is door de Evaluatiewet bevat onbedoeld geen categorie voor vorderingen of verzoeken met een bedrag tot 25.000 euro bij de sector civiel van de rechtbank. Deze omissie is gerepareerd door in de eerste kolom van de tabel betreffende griffierechten bij de sector civiel van de rechtbank slechts te verwijzen naar zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek met een bedrag van niet meer dan 100.000 euro. Hierdoor worden ook de vorderingen met een bedrag van minder dan 25.000 euro onder deze categorie zaken gebracht.

Artikel II

Onderdeel A

De wijziging van artikel 71, vierde lid, Rv is deels van redactionele aard: abusievelijk wordt in dat artikel de volledige volzin in artikel 111, tweede lid, onderdeel k, van overeenkomstige toepassing verklaard. Bedoeld is hier om artikel 111, tweede lid, aanhef en onderdeel k van overeenkomstige toepassing te doen zijn. Daarnaast is volledigheidshalve ook een verwijzing naar onderdeel l van dit artikellid opgenomen.

Onderdeel B en E

De processuele consequenties van het niet tijdig voldoen van het verschuldigde griffierecht gelden niet in kortgedingzaken. Het spoedeisende karakter van deze procedures laat de toepassing ervan niet toe. Teneinde hierover geen onduidelijkheid te laten bestaan, wordt voorgesteld om expliciet in de wet op te nemen dat de processuele consequenties niet gelden in kort geding door artikel 111, tweede lid, onderdeel i en artikel 254 Rv te wijzigen. In artikel 111, tweede lid, onderdeel i, is thans naast de bepaling dat in het exploit van dagvaarding dient te worden aangezegd aan de gedaagde dat tegen hem verstek wordt verleend indien hij niet tijdig in het geding verschijnt, eveneens opgenomen dat dient te worden aangezegd dat tegen de gedaagde verstek wordt verleend indien hij niet tijdig het

verschuldigde griffierecht voldoet. Aangevuld is dat deze laatste aanzegging niet nodig is in kortgedingzaken, omdat die zijn uitgezonderd van de processuele consequenties van niet tijdige betaling van het griffierecht.

In artikel 254 Rv wordt expliciet opgenomen dat de artikelen 127a (aanhouding procedure bij niet tijdige betaling eiser) en 128, tweede lid, (aanhouding procedure bij niet tijdige betaling gedaagde) en zesde lid (verstekverlening gedaagde), niet van toepassing zijn in kort geding.

Een belangrijke wijziging van artikel 111, tweede lid, onderdeel k, Rv betreft het schrappen van de woorden 'alsmede de hoogte daarvan'. Hiermee komt namelijk de verplichting te vervallen om in het exploit van dagvaarding ook de hoogte van het door de gedaagde bij verschijning in de procedure verschuldigde griffierecht aan te zeggen. In de praktijk is gebleken dat de aanzegging van de hoogte van het griffierecht tot veel problemen leidt. Bij een onjuiste aanzegging van de hoogte van het griffierecht, wordt de dagvaarding met nietigheid bedreigd. Vaak zal dan een herstelexploit, met alle kosten van dien en vertragingen van de procedure tot gevolg, uitkomst moeten bieden. Om voor deze problematiek een oplossing te bieden, wordt thans voorgesteld om de verplichting van het aanzeggen van de hoogte van het verschuldigde griffierecht te laten vervallen. De gedaagde wordt hierdoor niet in zijn belangen geschaad. De verplichte aanzegging ter zake het wel of niet verschuldigd zijn van griffierecht blijft namelijk bestaan. De gedaagde zal ook zonder de aanzegging in de dagvaarding eenvoudig kunnen vernemen wat de hoogte is van het door hem verschuldigde griffierecht: de tabel bij de Wgbz biedt een duidelijk overzicht. Bovendien wordt de gedaagde in een procedure bij de rechtbank altijd bijgestaan door een advocaat, die hem over de hoogte van het verschuldigde griffierecht zal informeren. Met uitzondering van de procedure in kort geding bij de rechtbank, waar de gedaagde ook in persoon kan verschijnen. In de praktijk is echter gebleken dat in kort geding de gedaagde nauwelijks in persoon verschijnt, maar zich ook dan laat bij staan door een advocaat. Met de verhoging van de bevoegdheidsgrens van de kantonrechter per 1 juli 2011 zal naar verwachting de gedaagde in minder zaken met advocaat procederen. In die gevallen dat de gedaagde in persoon verschijnt, kan hij informatie inwinnen over de hoogte van het door hem verschuldigde griffierecht door bijvoorbeeld contact op te nemen met het juridisch loket.

De wijziging van artikel 111, tweede lid, onderdeel k, Rv betreft daarnaast nog twee wijzigingen van redactionele aard. De eerste wijziging ziet op vervanging van de term 'lager griffierecht' in 'een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen', aangezien niet in alle gevallen een lager griffierecht wordt geheven van onvermogenen. De tweede wijziging is gelijk aan de wijziging van artikel 16 Wgbz. Verwezen wordt naar de toelichting bij artikel I, onderdeel I, van dit wetsvoorstel. Tot slot zijn in onderdeel I van dit artikellid nog twee wijzigingen van redactionele aard opgenomen, waaronder de toevoeging dat ook eenmaal een gezamenlijk griffierecht wordt geheven als gelijkloeiend verweer wordt gevoerd om te verduidelijken dat deze regeling ook geldt voor de kort geding procedure.

Onderdeel C

In de Wgbz is de zevende afdeling van de tweede titel van het eerste boek van Rv inzake verstek aangepast in verband met het in de wet geïntroduceerde uitgangspunt van inning van het griffierecht aan het begin van de procedure. Zo werd in artikel 139 Rv gewijzigd dat de rechter tegen een gedaagde niet enkel meer verstek verleent indien deze niet in het geding verschijnt, of verzuimt advocaat te stellen, maar ook indien de gedaagde niet tijdig het verschuldigde griffierecht betaalt. artikel 140 Rv is op dit punt ook aangepast. Echter, gebleken is dat de verwijzing naar 'verschenen gedaagde' nadere verduidelijking behoeft in die zin, dat met de gedaagde die in de procedure verschijnt, wordt bedoeld de gedaagde die in het geding verschijnt én tijdig het griffierecht heeft voldaan. Voornoemde wordt duidelijk uit de toelichting bij de wet. Het verdient echter de voorkeur dat dit ook uit de wettekst zelf blijkt. Voorgesteld is daarom om een nieuw tweede lid aan artikel 140 Rv toe te voegen, waarin dit met zoveel woorden wordt geëxpliciteerd.

Onderdeel D

De wijziging van artikel 147 Rv is van redactionele aard: in het derde lid, eerste zin, wordt naar het tweede lid van artikel 3 Wgbz verwezen. Dat moet het derde lid zijn.

Onderdeel F

In artikel 276, tweede lid, Rv is een belangrijke wijziging doorgevoerd gelijk als in artikel 111, tweede lid, onderdeel k, Rv, te weten dat niet langer de hoogte van het verschuldigde griffierecht hoeft te worden aangezegd. Volstaan kan worden met de aanzegging dat griffierecht verschuldigd is voor de indiening van een verweerschrift. Zie ook de toelichting bij Onderdeel B hierover. Daarnaast bevat het tweede lid nog een wijziging van redactionele aard: in het tweede lid, onder 2°, wordt naar artikel 1, onder b, en artikel 35, derde en vierde lid, van de Wet op de rechtsbijstand verwezen. Dat moet

artikel 7, derde lid, onderdeel e, respectievelijk het tweede lid van artikel 35 van de Wet op de rechtsbijstand zijn.

Tot slot is nog een derde lid toegevoegd waarin is verduidelijkt dat de regeling dat slechts één gezamenlijk griffierecht is verschuldigd bij het voeren van gelijkluidend verweer ook toepassing vindt in de verzoekschriftprocedure, daar waar belanghebbenden bij dezelfde advocaat verschijnen en een gelijkluidend verweerschrift indienen.

Onderdeel G

Verwezen wordt naar de toelichting bij artikel I, onderdelen A, E en F.

Onderdeel H

In artikel 411, eerste lid, worden de woorden 'met redenen omklede' geschrapt. Deze schrapping heeft tot gevolg dat de verweerder in cassatie op de eerste, of op zijn verlangen op een nader door de rechter te bepalen, roldatum kan volstaan met de indiening van een conclusie van antwoord die niet meer inhoudt dan dat van schending van recht of verzuim van vormen geen sprake is en dat daarom tot verwerping van het principale beroep wordt geconcludeerd. De wet wordt hierdoor weer in lijn gebracht met de vaste praktijk in cassatieprocedures: in de conclusie van antwoord wordt slechts voornoemde standaardformulering opgenomen. Het inhoudelijke verweer wordt in cassatie namelijk gevoerd in de schriftelijke toelichting, die door de verweerder in cassatie op dezelfde rolzitting wordt gegeven als waarop de eiser tot cassatie zijn schriftelijke toelichting geeft. Het uitgangspunt van inning van griffierecht aan het begin van de procedure blijft hiermee gehandhaafd in cassatie zonder dat een wijziging in de cassatieprocedure hoeft plaats te vinden, die door de praktijk als zeer belastend wordt ervaren en die leidt tot langere doorlooptijden in cassatie.

De wijziging van artikel 411, eerste lid, laatste zinsnede, strekt tot het herstel van onjuiste terminologie: het is niet slechts het recht om in cassatie te komen dat vervalt, maar ook het recht om verweer in cassatie te voeren.

Artikel III

De invoering van dit wetsvoorstel wordt op zo kort mogelijke termijn beoogd, omdat de voorgestelde wetstechnische aanpassingen van de Wet griffierechten burgerlijke zaken en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de praktijk de gewenste duidelijkheid verschaffen. Er wordt daarom gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor reparatieregelgeving om af te wijken van de vaste verandermomenten.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

Advies Raad van State

No. W03.11.0404/II

's-Gravenhage, 10 november 2011

Aan de Koningin

Bij Kabinetsmissive van 30 september 2011, no.11.002312, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Veiligheid en Justitie, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Wet van 30 september 2010 tot invoering van een nieuw griffierechtenstelsel in burgerlijke zaken (Reparatiewet griffierechten burgerlijke zaken), met memorie van toelichting.

Het wetsvoorstel strekt ertoe enkele technische gebreken en leemten in de Wet griffierechten burgerlijke zaken (Wgbz) te herstellen. De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft de strekking van het wetsvoorstel, maar maakt opmerkingen over het afschaffen van de verplichting om de hoogte van het door de gedaagde verschuldigde griffierecht aan te zeggen en over het opnemen van een hardheidsclausule voor de situatie waarin een natuurlijk persoon of een onvermogene bij verlies van een zaak bij de kantonrechter het tarief van rechtspersonen, dat substantieel hoger is dan dat van natuurlijke personen, voor zijn rekening moet nemen. Zij is van oordeel dat in verband daarmee enige aanpassing van het voorstel wenselijk is.

1. Context

Op 1 november 2010 is de Wet griffierechten burgerlijke zaken in werking getreden.¹ Daarin is een nieuw griffierechtenstelsel voor civiele zaken geïntroduceerd. Uitgangspunten van dit nieuwe stelsel zijn de vaststelling van vaste tarieven in alle zaken in plaats van een percentageregeling, een vast laag tarief voor onvermogenen en de introductie van het uitgangspunt van inning van het griffierecht aan het begin van de procedure. Tijdens de parlementaire behandeling van het voorstel van deze wet is een aantal technische gebreken geconstateerd. Met het hier voorliggende voorstel wordt beoogd deze gebreken te verhelpen. Voorts is van belang dat bij koninklijkeboodschap van 28 oktober 2011 het wetsvoorstel tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht, de Wet griffierechten burgerlijke zaken en enige andere wetten in verband met de verhoging van griffierechten² bij de Tweede Kamer is ingediend, waarin, onder andere, voorstellen worden gedaan met betrekking tot het vermelden van de hoogte van het griffierecht in de dagvaarding en het opnemen van de hardheidsclausule. Over de voorgestelde reparaties merkt de Afdeling het volgende op.

a. Aanzeggen van de hoogte van het griffierecht

Voorgesteld wordt in het exploit van de dagvaarding niet langer de hoogte van het door de gedaagde bij verschijning te betalen griffierecht te vermelden.³ In het wetsvoorstel verhoging griffierechten is voorgesteld om de aanzegging van de hoogte van het griffierecht in artikel 111, tweede lid, onder k, aanhef, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) te vervangen door een verwijzing in de dagvaarding naar de vindplaats van de meest recente tabel waarin de griffierechten zijn opgenomen die verschuldigd zijn voor procederen bij de kantonrechter, de rechtbank, het gerechtshof en de Hoge Raad.

Het uitgangspunt van het in 2010 ingevoerde griffierechtenstelsel is dat het griffierecht aan het begin van de procedure wordt geïnd. Het niet tijdig voldoen van het verschuldigde griffierecht heeft processuele consequenties. Deze consequenties zijn voor eiser en gedaagde ongelijksoortig. Voor eiser is het gevolg van de onjuiste vermelding van de hoogte van het griffierecht dat een herstelexploot kan worden uitgebracht, voor gedaagde is het gevolg van betaling van een onjuist bedrag aan griffierecht verstekverlening en toewijzing van de vordering.⁴ Nu het gevolg in het bijzonder voor gedaagde ingrijpend is, ligt het niet in de rede dat het risico van betaling van een onjuist bedrag aan griffierecht bij gedaagde wordt gelegd op de wijze zoals voorgesteld. De Afdeling wijst er verder op dat juist gelet op deze consequenties voor de gedaagde de wetgever in 2010, toen de Wgbz van kracht werd, voor een stelsel heeft gekozen waarin de melding van de heffing van griffierechten én de aanzegging van de hoogte ervan verplicht zijn.⁵ De gedaagde kan dientengevolge snel en duidelijk

¹ Stb. 2010, 715.

² Kamerstukken II 2011/12, 33 071, nr. 2.

³ Ingevolge de voorgestelde wijziging van artikel 111, tweede lid, onderdeel k, aanhef, Rv. Hetzelfde wordt geregeld voor de verzoekschriftprocedure, zie de voorgestelde wijziging van artikel 276, tweede lid, aanhef, Rv.

⁴ Dit volgt uit artikel 128, zesde lid, Rv. Een ander gevolg is bijvoorbeeld dat de gedaagde zijn conclusie van antwoord pas dan kan nemen, als hij het verschuldigde griffierecht heeft betaald, zie artikel 128, tweede lid, Rv.

⁵ Kamerstukken II 2008/09, 31 758, nr. 3, blz. 16–17.

overzien wanneer hij welk bedrag aan griffierecht verschuldigd is.⁶ De ratio van de recent getroffen regeling geldt, naar het oordeel van de Afdeling, nog steeds. In het advies met betrekking tot het wetsvoorstel verhoging griffierechten wees de Afdeling er dan ook op dat in civiele zaken burgers en bedrijven tijdig op de hoogte moeten kunnen zijn van het te betalen griffierecht.⁷ Desondanks heeft de regering in het wetsvoorstel verhoging griffierechten ervoor gekozen om de aanzegging van de hoogte van het griffierecht te vervangen door de aanzegging dat griffierecht verschuldigd is met verwijzing naar de vindplaats van de meest recente tabel waarin de hoogte van het griffierecht is opgenomen. Daarmee zou het probleem van de onjuiste vermelding van de hoogte van het griffierecht worden opgelost dat met name veroorzaakt wordt door tussentijdse indexering. De Afdeling merkt hierbij op dat voor de situatie waarin de hoogte van het griffierecht wijzigt tussen het moment van de dagvaarding en het moment waarop de gedaagde het griffierecht is verschuldigd een (overgangs)regeling kan worden getroffen.

De Afdeling adviseert de voorgestelde wijziging van artikel 111, tweede lid, onderdeel k, aanhef, Rv en artikel 276, tweede lid, aanhef, Rv nader te bezien. Indien de regering ervoor kiest om deze bepalingen te handhaven adviseert de Afdeling deze bepalingen in overeenstemming te brengen met de bepalingen uit het wetsvoorstel verhoging griffierechten. Dit kan worden bewerkstelligd door het onderhavige voorstel zodanig te wijzigen dat de eis van de aanzegging van de hoogte van het te betalen griffierecht wordt vervangen door een verwijzing naar de vindplaats van de meest recente tabel bij de Wgbz.

b. Tarieven griffierechten rechtspersonen in kantonzaken

Tijdens de parlementaire behandeling van de Wgbz zijn tarieven voor rechtspersonen bij kantonzaken aan de orde gesteld. Deze tarieven zijn aanzienlijk hoger dan tarieven in dezelfde zaken voor natuurlijke personen. Dit verschil kan tot gevolg hebben dat bij proceskostenveroordeling de natuurlijke persoon het hogere tarief aan griffierecht voor rechtspersonen moet betalen. Vooral in incassozaken komt het veelvuldig voor dat de gedaagde wordt veroordeeld in de proceskosten van de eiser, doorgaans een onderneming. Als gevolg hiervan worden natuurlijke personen, die toch al financiële problemen hebben en daarom de vordering niet betalen, geconfronteerd met het hoge tarief aan griffierecht voor rechtspersonen. Daardoor zal hun schuldenlast aanmerkelijk toenemen. Deze situatie werd in de Eerste Kamer zorgelijk gevonden.⁸ De minister heeft vervolgens toegezegd deze problematiek bij de reparatiewet te betrekken. In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt ingegaan op drie mogelijkheden tot oplossing van het geconstateerde probleem. In het voorliggende voorstel wordt deze situatie echter niet gerepareerd. De Afdeling beveelt daartoe aan om in het onderhavige voorstel een regeling te treffen, die in essentie overeenkomt met die in het wetsvoorstel verhoging griffierechten. Dat wetsvoorstel behelst een hardheidsclausule waardoor de rechter de bevoegdheid krijgt om de proceskostenveroordeling te matigen indien hij van oordeel is dat veroordeling tot betaling van het hogere griffierecht, gelet op de proceshouding van de in het gelijk gestelde partij, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.⁹

De Afdeling beveelt aan in het onderhavige wetsvoorstel alsnog een dergelijke regeling te treffen.

De Afdeling adviseert voorts te voorzien in een samenloopregeling tussen het onderhavige voorstel en het wetsvoorstel verhoging griffierechten. Dit gelet op het feit, dat in het wetsvoorstel verhoging griffierechten vrijwel gelijktijdig wijzigingen worden voorgesteld, die betrekking hebben op onderwerpen die onderdeel zijn van het onderhavige voorstel, zoals de hierboven besproken aanzegging van de hoogte van het griffierecht en het opnemen van een hardheidsclausule. Een dergelijke samenloopregeling is wenselijk, omdat niet duidelijk is in welke volgorde de wetsvoorstellen eventueel zullen worden aangenomen.

2. Voor een redactionele kanttekening verwijst de Afdeling naar de bij het advies behorende bijlage.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

*De vice-president van de Raad van State,
H.D. Tjeenk Willink.*

⁶ Handelingen I, 28 september 2010, blz. 28 (Griffierechten burgerlijke zaken).

⁷ Zie advies van 15 september 2011, W03.11.0297/II, opm. 7b, Kamerstukken II 2011/12, 33 071, nr. 4.

⁸ Toelichting, Algemeen, paragraaf 2, Kamerstukken I 2009/10, 31 758, E, blz. 10 en Handelingen I, 28 september 2010, blz. 30-31 (Griffierechten burgerlijke zaken).

⁹ Artikel 237, vijfde lid, Rv nieuw van het wetsvoorstel verhoging griffierechten. Zie ook toelichting, Algemeen, paragraaf 2, Ad a.

Bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no. W03.11.0404/II met een redactionele kanttekening die de Afdeling in overweging geeft.

- In de artikelsgewijze toelichting uitleggen waarom in artikel 111, tweede lid, onderdeel I, Rv ‘of gemachtigde’ vervalt en in een nieuw voorgesteld artikel 276, derde lid, Rv ‘of gemachtigde’ niet voorkomt.

Nader Rapport

28 november 2011
Nr. 5717389/11/6
Directie Wetgeving

Aan de Koningin

Nader rapport inzake het wetsvoorstel Reparatiewet griffierechten burgerlijke zaken

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 30 september 2011, nr. 11.002312, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 10 november 2011, nr. W03.11.0404/II, bied ik U hierbij aan.

Naar aanleiding van het advies van de Afdeling advisering merk ik het volgende op.

1. Context

De Afdeling wijst in haar advies terecht op de samenloop van het onderhavige wetsvoorstel met het reeds bij de Tweede Kamer ingediende wetsvoorstel verhoging griffierechten. Beide wetsvoorstellen brengen wijzigingen aan in de Wet griffierechten burgerlijke zaken (Wgbz) en in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). Ik deel dan ook de mening van de Afdeling dat de artikelen van de Wgbz en Rv die door beide wetsvoorstellen worden gewijzigd, inhoudelijk met elkaar dienen overeen te stemmen. Gelet hierop zijn de adviezen van de Afdeling, zoals hierna toegelicht, overgenomen.

a. Aanzeggen van de hoogte van het griffierecht

De Afdeling adviseert om de schrapping van de aanzegging van de hoogte van het griffierecht in het exploit van dagvaarding (artikel 111 Rv, tweede lid, onderdeel k) en in de oproeping in het kader van een verzoekschriftprocedure (276, tweede lid, aanhef) nader te bezien.

Ik deel de mening van de Afdeling dat in civiele zaken burgers en bedrijven tijdig op de hoogte moeten kunnen zijn van het door hen verschuldigde griffierecht. Het is in het belang van de gedaagde dat hij volledig wordt geïnformeerd over de hoogte van het door hem verschuldigde griffierecht. De tabel behorende bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken biedt de gedaagde dit volledige overzicht. Daarom heb ik besloten in artikel 111, tweede lid, onderdeel k, Rv de aanzegging van de hoogte van het griffierecht in de dagvaarding te vervangen door een verwijzing naar de vindplaats van de meest recente tabel waarin de griffierechten zijn opgenomen die verschuldigd zijn voor procederen bij de kantonrechter, de rechtbank, het gerechtshof en de Hoge Raad. De persoon die een dagvaarding ontvangt, zal als gevolg van deze wijziging door raadpleging van de tabel op snelle en eenvoudige wijze kunnen achterhalen welk griffierecht hij verschuldigd is. De verwijzing naar de griffierechtentabel heeft als voordeel dat de gedaagde ook op de hoogte is van de verlaagde griffierechtstarieven. De huidige aanzegging in de dagvaarding betreft slechts de vermelding van het standaardgriffierechtentariaf, waarbij wordt verwezen naar de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een verlaging van het griffierecht. Bijkomend voordeel is dat de gedaagde niet onjuist wordt geïnformeerd over de hoogte van het door hem verschuldigde griffierecht door onjuistheden in de aanzegging in de dagvaarding. artikel 276, tweede lid, Rv waarin de aanzegging van het griffierecht is geregeld voor de verzoekschriftprocedures, is om voornoemde redenen op dezelfde wijze aangepast.

b. Tarieven griffierechten rechtspersonen in kantonzaken

Het advies van de Afdeling om de in het wetsvoorstel verhoging griffierechten geïntroduceerde hardheidsclausule over te nemen, is opgevolgd. De in voornoemd wetsvoorstel voorgestelde tekst voor een nieuw toe te voegen vijfde lid aan artikel 237 Rv, is overgenomen in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting is in dit kader aangepast.

Samenloopregeling

Het uitgangspunt van de Afdeling dat een samenloopregeling nodig is tussen twee voorstellen waarin vrijwel gelijktijdige wijzigingen worden voorgesteld, die betrekking hebben op dezelfde onderwerpen, kan ik in beginsel onderschrijven. Vooralsnog acht ik een samenloopregeling in het onderhavige voorstel niet noodzakelijk om de volgende redenen. De wijzigingen die in het onderhavige voorstel worden aangebracht in de Wgbz en Rv verschillen inhoudelijk niet van de wijzigingen die in het wetsvoorstel verhoging griffierechten worden voorgesteld. Laatstgenoemd wetsvoorstel brengt in het kader van de verhoging van de griffierechtstarieven en de invoering van enkele nieuwe categorieën aan

griffierechtstarieven, zoals voor middeninkomens, aanvullende wijzigingen aan in bijvoorbeeld artikel 16 Wgbz en artikel 111, tweede lid, onder k, Rv. Een samenloopbepaling zou daarom noodzakelijk zijn, indien het onderhavige wetsvoorstel later in werking treedt dan het wetsvoorstel verhoging griffierechten. Mijn verwachting is evenwel dat het onderhavige wetsvoorstel eerder in werking zal kunnen treden dan het wetsvoorstel verhoging griffierechten, aangezien het een reparatiewet betreft met voornamelijk wetstechnische reparaties van de Wgbz. Indien blijkt dat het wetsvoorstel verhoging griffierechten eerder of gelijktijdig in werking zal treden met dit wetsvoorstel, dan biedt artikel III van dit wetsvoorstel mij de mogelijkheid om die artikelen, of onderdelen daarvan, die ook in de wet verhoging griffierechten worden gewijzigd in de onderhavige wet niet in werking te laten treden.

2. Redactionele kanttekening

De redactionele kanttekening van de Afdeling is overgenomen. De artikelsgewijze toelichting bij artikel 111, tweede lid, onderdeel I, Rv en artikel 276, derde lid, Rv is aangevuld met een alinea waarin wordt uitgelegd dat de term gemachtigde is komen te vervallen c.q. niet voorkomt, omdat een gedaagde of belanghebbende enkel bij de kantonrechter bij gemachtigde kan procederen en de gedaagde of belanghebbende in een kantonprocedure geen griffierecht verschuldigd is. De aanzegging dat gedaagden en belanghebbenden die gezamenlijk procederen en worden bijgestaan door een gemachtigde slechts eenmaal griffierecht verschuldigd zijn, is derhalve overbodig.

Tot slot is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de terminologie in de tabel behorende bij de Wgbz aan te passen door het onderscheid in griffierecht voor rechtspersonen en griffierecht voor niet-rechtspersonen te wijzigen in griffierecht voor niet-natuurlijke personen en griffierecht voor natuurlijke personen. Dit in verband met de uitspraak van de Hoge Raad d.d. 8 juli 2011¹. In de memorie van toelichting wordt thans ook verwezen naar deze uitspraak van de Hoge Raad als reden voor de terminologische wijziging in de tabel.

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde, gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

*De Minister van Veiligheid en Justitie,
I.W. Opstelten.*

¹ LJN: BO2800.